

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Stavanger**

Innhold

12. Innvandrere og norskfødte med innvandrere-foreldre i Stavanger	435
12.1. Innledning.....	435
12.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	436
12.2.1. Demografi.....	436
12.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	445
12.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011.....	449
12.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	452
12.3.1. Barnehage.....	452
12.3.2. Kontantstøtte.....	454
12.4. Utdanning.....	455
12.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	455
12.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	456
12.4.3. Utdanningsnivå	456
12.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	457
12.5. Arbeid.....	458
12.5.1. Sysselsettingsnivå.....	458
12.5.2. Arbeidsledige	459
12.5.3. Næringer	460
12.5.4. Selvstendig næringsdrivende	461
12.6. Økonomiske levekår.....	462
12.6.1.inntekt	462
12.6.2. Sosialhjelp.....	463
12.6.3. Uførepensjon.....	464
12.6.4. Alderspensjon	465
Referanser.....	466
Figurregister	467
Tabellregister.....	468

12. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger

12.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

12.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 20 prosent av innbygger i Stavanger hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 6 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen i Stavanger. Den nest største gruppen – britene – er likevel mer overrepresentert, 12 prosent av landets bosatte med bakgrunn fra Storbritannia bor i Stavanger.
- Majoriteten, 86 prosent, av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 14 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre, det samme som for hele landet
- Av kommunens innbyggere med innvandrerbakgrunn har 54 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 46 prosent fra EU, Nord-Amerika etc. Landsgjennomsnittet er 57 prosent og 43 prosent.
- 31 prosent av innvandrerne i Stavanger har bodd i Norge mer enn 10 år, og 35 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Uten innvandrerne og deres norskfødte barn ville Stavanger i perioden 1.1.2010-1.1.2013 hatt en nedgang i folketallet på nær 500 personer. Av veksten på 5 820 blant dem med innvandrerbakgrunn, inkludert et fødselsoverskudd på 930, hadde de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. en vekst på 3 160 og de fra Afrika, Asia etc. 2 660.
- Mange av innvandrerne bor i og nært Stavanger sentrum
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 36 prosent kommet som følge av familieinnvandring, 18 prosent av fluktgrunner og 38 prosent som arbeidsinnvandrere
- Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn i Stavanger ved kommunevalget i 2011 var litt under landsgjennomsnittet for gruppen, og de var underrepresentert i bystyret.

12.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Stavanger var det da 129 190 innbyggere, 26 050 av dem, det vil si 20 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er 6 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. 54 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er noe under landsgjennomsnittet på 57 prosent. De fra østeuropeiske land utenfor EU tilhører denne gruppen (se boks).

Det er altså forholdsvis mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. i Stavanger.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Stavanger har innvandrere fra 176 forskjellige land, som er 24 flere land enn i 2006. Den største gruppen innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og er med sine 2 680 personer eller 12 prosent den desidert største enkeltgruppen i kommunen, 1 060 flere enn de 1 620 fra Storbritannia. Deretter fulgte Sverige og India.

Tabell 12.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stavanger

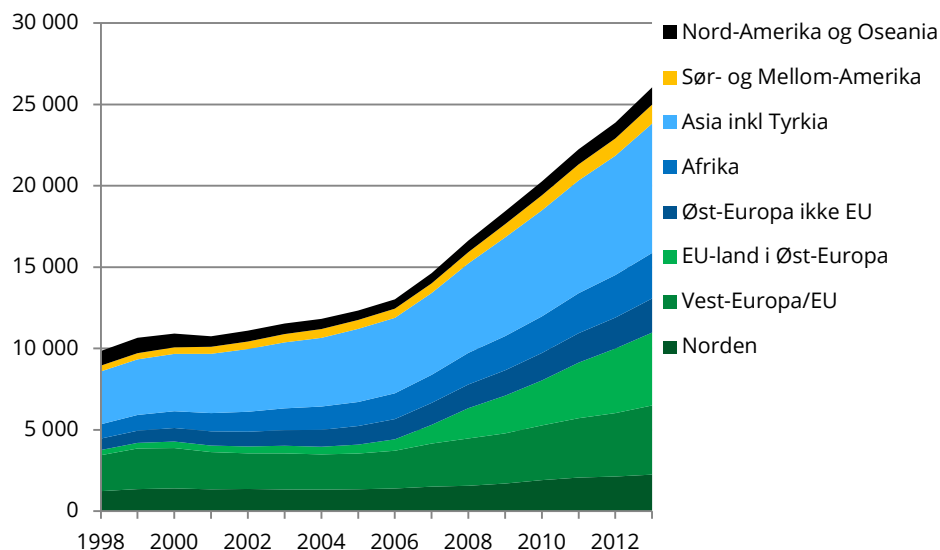
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Stavanger	Prosent av folketallet i Stavanger	Prosent som bor i Stavanger per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	129 190	100,0	2,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	26 050	20,2	3,7
Innvandrere	593 000	11,7	22 360	17,3	3,8
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 690	2,9	3,2
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	12 040	9,3	4,0
Innvandrere	282 000	5,6	11 330	8,8	4,0
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	720	0,6	3,5
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	14 010	10,8	3,4
Innvandrere	311 000	6,2	11 040	8,5	3,5
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 980	2,3	3,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Fem ganger flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. 50 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har europeisk bakgrunn, mens 31 prosent har asiatiske, medregnet tyrkisk. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er fordoblet, fra 13 020 til 26 050 fra 2006 til 2013. Andelen med bakgrunn fra Vest-Europa inkludert Norden har gått ned fra 29 til 25 prosent, selv om antallet har økt med 75 prosent. Den største endringen er at andelen fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 5 prosent til 17 prosent, på grunn av en mer enn femdobling i antall fra 2006 til 2013. Også andelen av befolkningen som har bakgrunn fra Afrika, Asia og Amerika har økt med mer enn 70 prosent hver. Likevel har andelen med bakgrunn fra både Afrika og Asia sunket.

Figur 12.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt 2,4 ganger flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger økte fra 13 100 i 1970, til 5 100 i 1980, til 8 630 i 1990, til 10 920 i 2000, til 20 270 i 2010, og altså til 26 050 ved inngangen til 2013. Veksten skjøt fart i 2006, og har etter den tid vært på mellom 1 600 og 2 100 årlig.

De fra Storbritannia og Frankrike er mest overrepresentert

Det er mange med bakgrunn fra Polen i Stavanger og mange med bakgrunn fra Storbritannia og Tyrkia. Av de største gruppene er briter og franskmenn relativt sett mest konsentrert til kommunen. Stavanger, som har 3,7 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har 11,6 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Storbritannia og 10,7 prosent fra Frankrike. To mindre grupper, med rundt 300 medlemmer, gjør seg imidlertid også bemerket. Så mange som en tredjedel av Norges innbyggere med bakgrunn fra Venezuela og mer enn en femtedel av dem med bakgrunn fra Indonesia bor i Stavanger.

Tabell 12.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

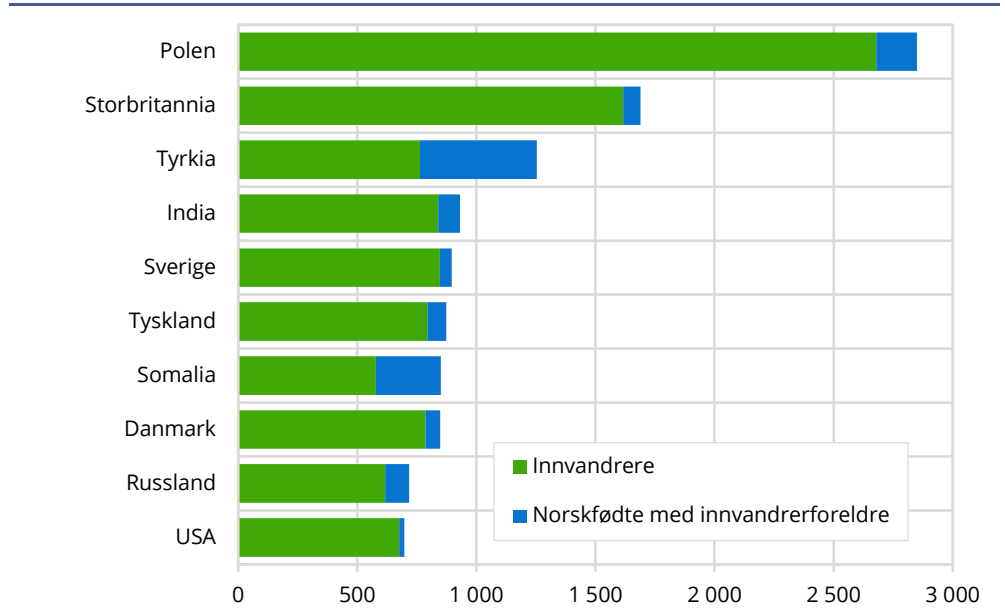
Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Stavanger	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Stavanger	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Stavanger per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	26 050	22 360	3 690	85,8	14,2	100,0	100,0	3,7
Polen	2 850	2 680	170	94,0	6,0	10,9	11,6	3,5
Storbritannia	1 690	1 620	70	95,7	4,3	6,5	2,0	11,6
Tyrkia	1 250	760	490	60,8	39,2	4,8	2,4	7,4
India	930	840	90	90,2	9,8	3,6	1,7	7,8
Sverige	900	850	50	94,5	5,5	3,4	5,3	2,4
Tyskland	870	790	80	91,0	9,0	3,4	3,7	3,3
Somalia	850	580	270	67,9	32,1	3,3	4,7	2,6
Danmark	850	790	60	92,7	7,3	3,3	2,9	4,2
Russland	720	620	100	85,9	14,1	2,8	2,5	4,0
USA	700	680	20	97,0	3,0	2,7	1,2	8,3
Iran	660	570	90	86,4	13,6	2,5	2,7	3,5
Litauen	660	630	40	94,7	5,3	2,5	4,3	2,2
Filippinene	570	530	40	93,2	6,8	2,2	2,5	3,2
Pakistan	570	320	250	56,2	43,8	2,2	4,7	1,7
Frankrike	540	500	30	94,0	6,0	2,1	0,7	10,7
Vietnam	530	330	200	62,5	37,5	2,0	3,0	2,5
Thailand	530	490	30	93,5	6,5	2,0	2,2	3,4
Bosnia-Hercegovina	520	400	120	77,2	22,8	2,0	2,3	3,1
Kina	480	400	80	83,0	17,0	1,9	1,3	5,3
Irak	420	320	90	77,6	22,4	1,6	4,2	1,4
Etiopia	400	290	110	71,6	28,4	1,5	1,0	5,6
Eritrea	390	300	100	75,1	24,9	1,5	1,7	3,4
Kosovo	380	250	120	67,5	32,5	1,4	2,0	2,7
Nederland	380	340	40	90,1	9,9	1,4	1,1	4,8
Indonesia	320	270	50	84,7	15,3	1,2	0,2	22,2
Venezuela	300	280	20	93,3	6,7	1,2	0,1	32,9
Andre land	6 810	5 940	870	87,2	12,8	26,1	28,1	3,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 12.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Stavanger er det de fra Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Tyrkia og Vietnam. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har en fjerdedel av dem med bakgrunn fra Storbritannia bodd i Norge mer enn 20 år og 39 prosent mer enn 10 år. Likevel er kun 4 prosent av denne gruppen født i Norge. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene.

Figur 12.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre, i Stavanger som i landet under ett. I Stavanger er 86 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent.

Tabell 12.3. Innvandrere i Stavanger, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Stavanger	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	22 360	100	35	21	14	15	16
EU, Nord-Amerika etc.	11 330	100	42	23	10	10	15
Afrika, Asia etc.	11 040	100	27	18	17	20	18
Polen	2 680	100	42	39	11	2	6
Storbritannia	1 620	100	33	18	10	14	25
Sverige	850	100	37	20	10	14	19
India	840	100	52	34	9	2	4
Tyskland	790	100	27	24	18	15	16
Danmark	790	100	30	9	9	20	32
Tyrkia	760	100	8	8	15	31	38
USA	680	100	47	15	6	11	21
Litauen	630	100	66	23	9	2	0
Russland	620	100	27	23	32	16	1
Somalia	580	100	14	15	31	28	11
Iran	570	100	23	12	14	18	32
Filippinene	530	100	42	29	8	10	11
Frankrike	500	100	54	21	8	8	9
Thailand	490	100	25	19	27	20	10
Bosnia-Hercegovina	400	100	3	4	5	85	1
Kina	400	100	39	13	17	13	20
Nederland	340	100	36	21	7	12	24
Vietnam	330	100	8	4	9	18	61
Irak	320	100	7	18	21	48	7
Pakistan	320	100	18	11	10	13	48
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc.	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

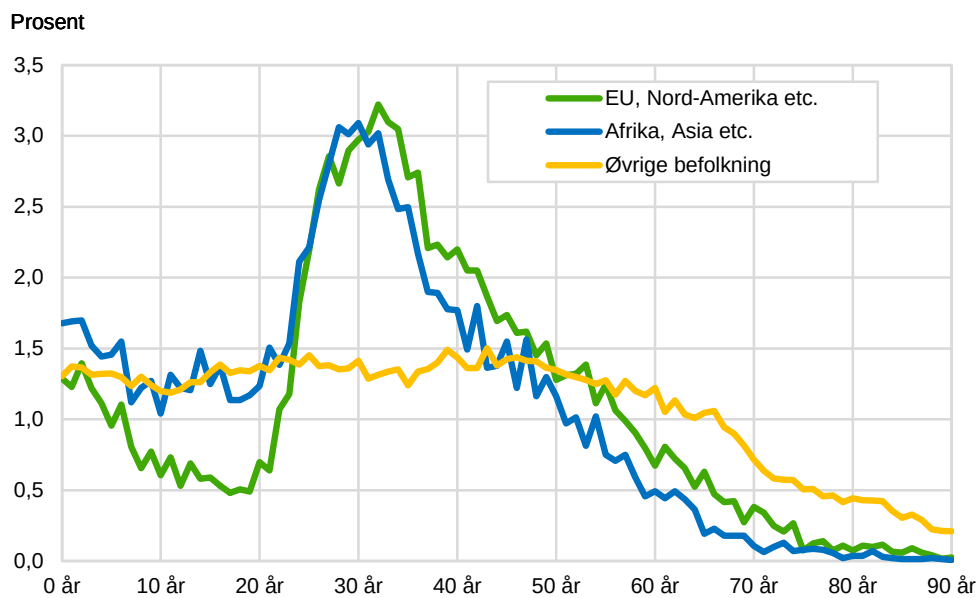
Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 12.3 viser innvandrere bosatt i Stavanger fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). 61 prosent av innvandrerne fra Vietnam har bodd i landet i mer enn 20 år og det samme gjelder for nær

halvparten av pakistanerne. Seks av sju innvandrere fra Bosnia-Hercegovina har bodd i landet i 10 til 20 år.

På den annen side er det mange fra Polen, Frankrike, India og Litauen med kort botid. For eksempel har over 80 prosent av de bosatte fra Polen bodd i Norge i fem år eller mindre.

Figur 12.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stavanger. 1. januar 2013. Prosent

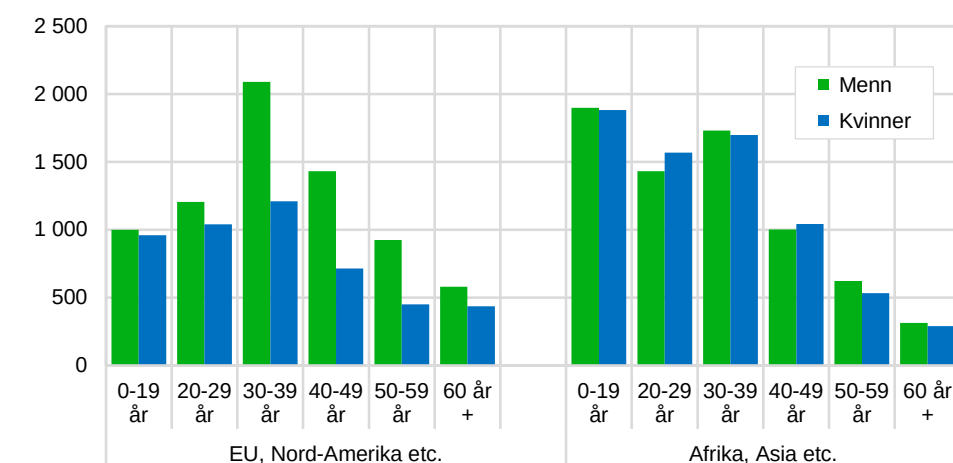
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 12.3 og 12.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Stavanger i arbeidsfør alder. Totalt er 75 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 11 prosent av Stavangers befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 9 prosent. Blant dem under 20 år har 12 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 6 prosent fra EU, Nord-Amerika etc. I aldersgruppen 20-39 år har 16 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 14 prosent fra EU, Nord-Amerika etc.

Figur 12.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Typisk kjønns- og aldersfordeling blant dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (60 prosent menn) enn kvinner i alle aldersgrupper. I hele aldersspennet 30-59 år er det et stort overskudd av menn. Dette er likt for de fleste steder der arbeidsinnvandrere fra Polen og andre EU-land har bosatt seg, og ikke noe som er spesielt for Stavanger.

Uvanlig stor andel menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 20-39 år

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det omtrent like mange menn som kvinner. Her skiller Stavanger seg fra resten av landet, som har et overskudd av kvinner i alderen 20-39 år i denne gruppen. Forklaringen kan være at det er en god del mannlige innvandrere fra asiatiske land som arbeider i oljerelaterte næringer, og dermed utjevner kvinneoverskuddet som skapes av aupairer og kvinner fra Asia og østeuropeiske land som har giftet seg med norske menn.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 12.4 og figur 12.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Stavanger. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og Afrika, Asia etc., er overrepresentert i alle sentrumsområdene.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre relativt sett er områdene Johannes, Bergjeland, Eiganes og Kampen. Johannes og Bergjeland ligger i en klasse for seg hvor henholdsvis 40- og 36 prosent av befolkningen har innvandrerbakgrunn. Dette er langt over snittet på 20 prosent for hele kommunen.

De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 21 prosent av den totale befolkningen i Johannesområdet. Også i Bergjeland og Kvalberg er det mange fra denne gruppen. I tillegg er det mange i Kvernevik, som ligger langt unna Stavanger sentrum.

Også for innvandrerne og de norskfødte med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Johannes et populært bosted relativt sett. Her har 19 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Stavanger ligger på 9 prosent. I Bergjeland er imidlertid andelen med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. enda høyere, 20 prosent. Også Våland og Eiganes er et populært sted for denne gruppen, begge med en andel på 14 prosent.

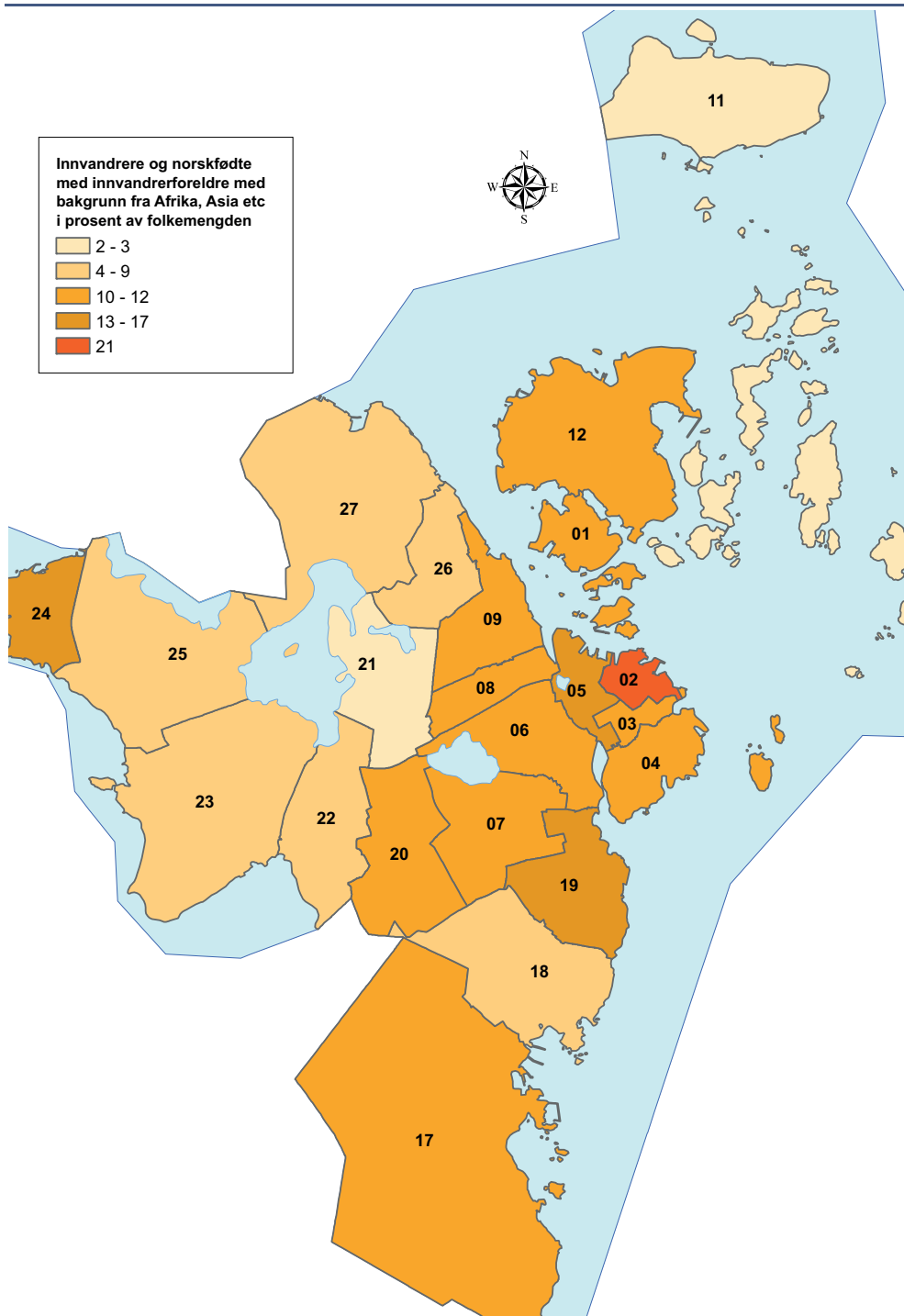
Delområdet Øyene har færrest med innvandrerbakgrunn, 9 prosent i alt, og kun 2 prosent med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Forskjellene i bosettingsmønster mellom de fra Afrika, Asia etc. og de fra EU, Nord-Amerika etc. er mindre i Stavanger enn i en del andre kommuner med mange innvandrere. En forklaring på dette kan være at det oljebaserte næringslivet i Stavanger tiltrekker seg også mer spesialisert arbeidskraft fra Afrika, Asia etc. med både høyere status og utdanning enn tilsvarende gruppe i andre kommuner, og at disse har en noe større frihet til å velge bostedsstrøk.

Tabell 12.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folkemengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Stavanger	129 190	20	9	11
01 Buøy	2 050	22	12	10
02 Johannes	3 520	40	19	21
03 Nylund	2 400	23	11	12
04 Varden	4 800	21	10	11
05 Bergjeland	3 890	36	20	17
06 Våland	6 980	25	14	11
07 Ullandhaug	7 300	17	6	11
08 Eiganes	4 600	25	14	11
09 Kampen	7 140	25	13	12
11 Øyene	2 320	9	8	2
12 Hundvåg	9 740	16	6	10
17 Jåtten	16 280	20	8	12
18 Vaulen	6 990	17	10	7
19 Kvalberg	5 720	23	9	15
20 Tjensvoll	5 970	16	5	11
21 Stokka	4 320	12	8	3
22 Madlamark	7 310	17	8	9
23 Hafrsfjord	4 160	16	8	8
24 Kvernevik	4 890	23	7	16
25 Sunde	4 830	19	10	9
26 Indre Tasta	5 150	16	7	9
27 Ytre Tasta	8 250	14	6	8
99 Uoppgitt	600	66	49	18

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 12.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 12.4. Stavanger. 1. januar 2013

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 12.5. Befolkningsendringer i Stavanger 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- over- skudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	123 850	5 570	2 680	2 890	11 030	5 330	5 700	16 510	19 740	-3 230	5 340	129 190
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	20 240	1 070	140	930	10 100	4 260	5 830	4 250	5 270	-1 030	5 820	26 050
EU,												
Nord-Amerika, etc	8 880	400	100	310	6 370	2 780	3 590	1 860	2 610	-760	3 160	12 040
Afrika, Asia, etc	11 360	670	50	620	3 730	1 480	2 250	2 390	2 660	-270	2 660	14 010
Polen	1 960	110	10	100	1 400	320	1 080	550	840	-290	900	2 850
Storbritannia	1 410	30	20	10	750	470	280	150	160	-20	280	1 690
Tyrkia	1 160	70	10	60	80	40	40	90	100	-20	90	1 250
India	590	50	0	50	630	270	360	160	240	-70	340	930
Sverige	770	30	10	20	600	440	170	150	210	-60	130	900
Tyskland	750	40	10	30	280	120	160	140	210	-70	130	870
Somalia	770	70	0	70	120	70	60	130	190	-50	80	850
Danmark	690	20	10	10	310	150	160	100	110	-10	160	850
Russland	500	50	0	40	200	50	150	190	170	20	210	720
USA	560	20	10	10	470	310	160	90	120	-30	140	700
Den øvrige befolkningen	103 610	4 500	2 540	1 960	930	1 070	-140	12 270	14 470	-2 210	-480	103 140

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 12.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Uten dem med innvandrerbakgrunn ville Stavanger hatt nedgang i folketallet

Av befolkningsveksten i Stavanger mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 5 340 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre for 5 820, altså ville folketallet minket med nesten 500 uten innvandrerne og deres norskfødte barn. Personer fra EU, Nord-Amerika etc. hadde en vekst på 3 160, som var 500 fler enn dem fra Afrika, Asia etc., som hadde 2 660. De sistnevnte hadde flere fødsler enn de første. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. Til gjengjeld var det flere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. som flyttet til Stavanger fra andre kommuner i Norge i løpet av de tre årene. Alle grupper hadde imidlertid netto utflytting i perioden i forhold til andre norske kommuner. Det er netto innvandring og fødselsoverskudd som gir veksten.

Størst vekst av polakker, indere og briter

Polakkene er som nevnt den største gruppen med innvandrerbakgrunn i Stavanger, og de har både det største fødselsoverskuddet og innvandringsoverskuddet, men også det største utflyttingsoverskudd (til andre kommuner i landet). De fra Somalia og Russland er likevel de mest fruktbare om man ser på fødsler i forhold til middelfolkemengden¹ for perioden.

Av de 5 270 med innvandrerbakgrunn som flyttet ut av Stavanger til en annen kommune i Norge, flyttet nesten 70 prosent til en annen kommune i Rogaland, deriblant 1760 til Sandnes, 830 til Sola og 260 til Randaberg. Mange flytter altså til nabokommunene, antagelig for å kunne bo romsligere og billigere.

I forhold til middelfolkemengden har det vært størst nettoinnvandring fra India og Polen, samtidig har mange av dem flyttet ut også, både til utlandet og til andre

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnat bilde av fruktbareheten i gruppen.

norske kommuner. Det var polakker og indiere som sto for den største netto-utflyttingen fra Stavanger til andre norske kommuner i forhold til middelfolke-mengden i løpet av de tre årene. Utvandringen har vært størst blant innvandrere fra Sverige, USA og India.

12.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselfdato (der det er relevant).

Familiejenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 22 400 som var registrert som innvandrere i Stavanger kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 4 200 personer. Halvparten av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Mange arbeidsinnvandrere, forholdsvis få flyktninger

18 200 innvandrere i Stavanger kommune var registrert med innvandringsgrunn. 38 prosent var arbeidsinnvandrere mens 36 prosent kom som følge av familieinnvandring. Kun 18 prosent var registrert med flukt som innvandringsgrunn, mens 7 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Stavanger har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 15 prosent av alle familieinnvandrede i Stavanger. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Stavanger kommune har en høyere andel arbeidsinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er betydelig lavere enn for hele landet og andre store kommuner. Andelen familieinnvandrere i Stavanger er litt lavere enn andelen som familieinnvandrere utgjør på landsbasis, mens andelen med utdanningstillatelse er høyere enn for hele landet.

Arbeidsinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Stavanger, i alt 6 900 personer. Polakker var den største gruppen arbeidsinnvandrere, med 1 900. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere var personer med bakgrunn fra Storbritannia med rundt 800.

Familieinnvandrere utgjorde den nest største gruppen av innvandrere i Stavanger, i alt 6 600 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Polen og Tyrkia med henholdsvis 600 og 500 personer.

Personer med flukt som innvandringsgrunn telte 3 300 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina topper listen, med 340 personer etterfulgt av somaliere og iranere med henholdsvis 310 og 280 personer.

Tabell 12.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stavanger kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	22 361	6 930	6 613	1 016	3 315	1 260	54	4 189
Polen	2 679	1 896	583	16	52	40	-	108
Storbritannia ..	1 616	824	358	-	-	6	9	418
Sverige	847	-	-	-	-	-	-	847
India	840	426	354	-	:	22	:	35
Tyskland	794	432	174	-	-	47	3	138
Danmark	786	-	-	-	-	-	-	786
Tyrkia	763	28	491	134	109	11	3	120
USA	676	227	271	-	-	23	7	148
Litauen	627	444	150	-	-	21	-	12
Russland	617	130	218	21	151	107	-	11
Somalia	578	:	240	221	313	:	:	24
Iran	573	64	145	71	279	44	3	38
Filippinene	531	102	213	:	3	155	12	46
Frankrike	504	239	165	-	:	46	:	45
Thailand	493	9	423	:	:	16	:	43
Bosnia- Hercegovina ..	402	10	34	26	338	5	-	15
Kina	400	66	125	5	26	118	-	65
Nederland	338	146	98	-	:	6	:	86
Vietnam	334	8	106	57	198	17	-	5
Irak	322	:	96	86	208	:	:	16
Pakistan	319	23	101	6	9	37	-	149
Eritrea	296	-	71	62	210	4	-	11
Etiopia	285	:	90	69	164	15	:	11
Venezuela	280	122	150	-	-	7	-	1
Romania	278	170	80	:	3	15	-	10
Indonesia	271	31	83	17	101	43	-	13
Island	270	-	-	-	-	-	-	270
Kosovo	253	:	76	49	166	:	:	8
Myanmar	242	:	31	-	199	:	:	8
Afghanistan ...	215	:	58	27	151	:	:	:
Italia	214	130	53	-	-	:	:	24
Chile	209	11	72	40	109	3	-	14
Canada	190	78	80	-	-	7	-	25
Spania	175	92	46	-	-	20	-	17
Finland	164	-	-	-	-	-	-	164
Latvia	158	97	36	-	-	18	-	7
Sri Lanka	153	4	52	32	60	6	-	31
Brasil	148	38	88	-	4	13	-	5
Nigeria	145	35	57	6	6	39	-	8
Serbia	138	42	48	3	10	23	-	15
Bulgaria	131	73	40	3	-	10	-	8
Australia	126	78	32	-	-	3	-	13
Ukraina	115	22	62	5	3	26	-	2
Colombia	106	24	33	:	30	9	-	10
Estland	97	49	29	-	-	16	-	3

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 2 700 innvandrere i Stavanger sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Storbritannia er den nest største gruppen, med 1 600 personer. Rundt halvparten i denne innvandrerguppen har kommet som arbeidsinnvandrere og resten var familiegjenforent til en arbeidsinnvandrer (tabell 12.6). Den relativt høye andelen med bakgrunn fra Storbritannia har sammenheng med oljerelatert virksomhet i Nordsjøen.

To tredjedeler av familieinnvandringen er gjenforening og medfølging

Til sammen 6 600 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Stavanger per 1. januar 2013 (se tabell 12.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og

familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

Hele 67 prosent av familieinnvandrerne i Stavanger kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 33 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 12.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stavanger kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølgning	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	6 613	4 455	2 158	991	1 143	24
Polen	583	500	83	43	39	1
Tyrkia	491	252	239	187	51	1
Thailand	423	151	272	21	251	0
Storbritannia	358	297	61	13	47	1
India	354	305	49	46	:	:
USA	271	207	64	9	54	1
Somalia	240	213	27	27	0	0
Russland	218	136	82	14	68	0
Filippinene	213	124	89	9	80	0
Tyskland	174	146	28	6	22	0
Frankrike	165	155	10	4	6	0
Venezuela	150	136	14	6	6	2
Litauen	150	133	17	8	9	0
Iran	145	90	55	50	4	1
Kina	125	68	57	28	28	1
Vietnam	106	56	50	40	10	0
Pakistan	101	22	79	75	3	1
Nederland	98	89	9	:	8	:
Irak	96	65	31	30	:	:
Etiopia	90	60	30	27	:	:
Brasil	88	27	61	:	59	:
Indonesia	83	59	24	13	11	0
Canada	80	65	15	:	13	:
Romania	80	54	26	5	21	0
Kosovo	76	18	58	46	9	3
Chile	72	56	16	7	8	1
Eritrea	71	44	27	27	0	0
Ukraina	62	35	27	7	20	0
Afghanistan	58	39	19	19	0	0
Nigeria	57	34	23	17	6	0
Italia	53	50	3	:	:	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

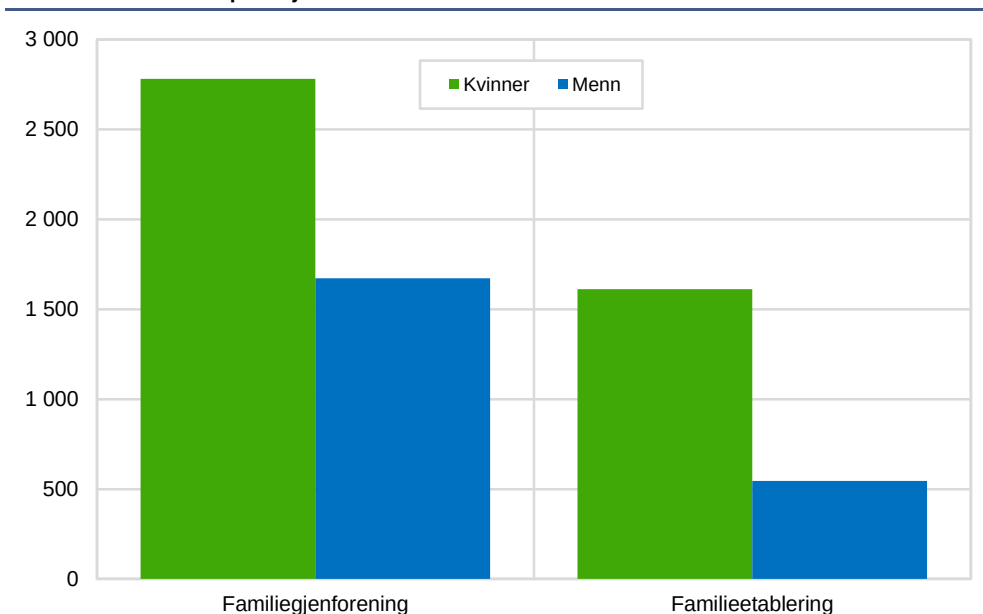
53 prosent av de 2 200 familieetablerte innvandrerne i Stavanger hadde en referanseperson uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 12.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Thailand, om lag 270 personer. I denne gruppen var den bosatte referansepersonen uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 500 personer. Sju av ti blant de familiegjenforente med polsk bakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Stavanger kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller

arbeidsinnvandrere) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 75 prosent (figur 12.6).

Figur 12.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Stavanger kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå..

12.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Stavanger kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi vil konsentrere oss om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (Henriksen, 2012)..

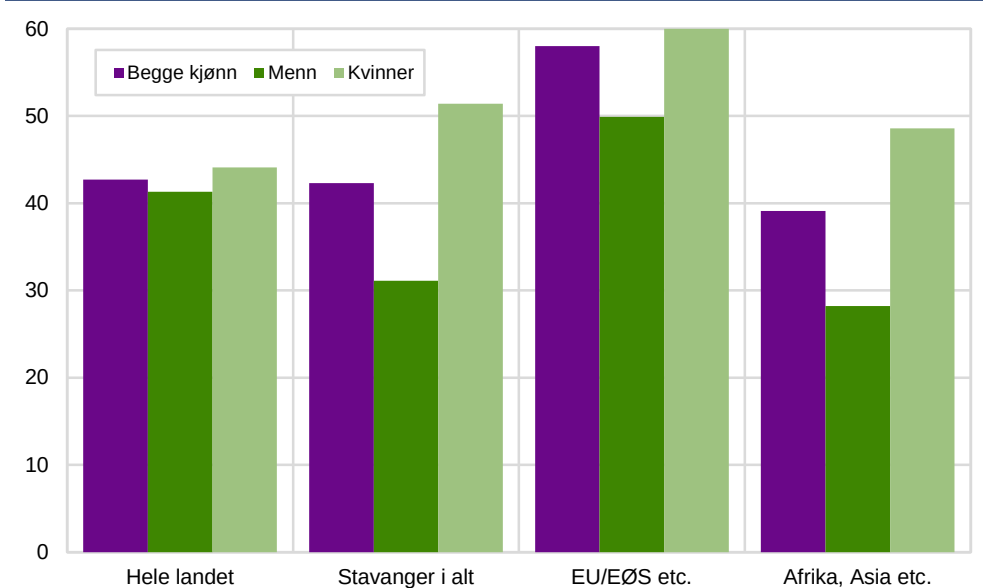
Den totale valgdeltagelsen i Stavanger var på 62,7 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 1,5 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og snaut ett prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Rogaland fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Stavanger var valgdeltakelsen på 42 prosent, snaut ett prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest kvinner brukte stemmeretten

Menn med innvandrerbakgrunn i Stavanger har lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet, mens kvinner ligger over. Ved valget i 2011 var det i landet som helhet flere kvinner enn menn som avla stemme og slik var det også i Stavanger. På landsnivå var det tre prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Stavanger var forskjellen hele 20 prosentpoeng.

Figur 12.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stavanger og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

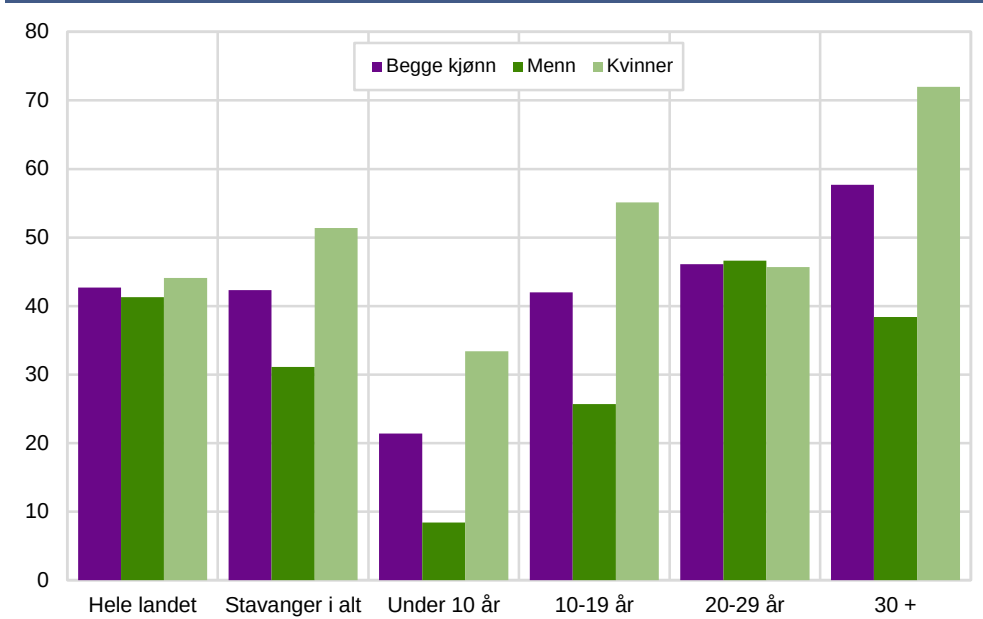
Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Stavanger var med 39 prosent på samme nivå som landet som helhet. Det var særlig kvinnene som trakk opp valgdeltakelsen i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. lå 2 prosentpoeng lavere enn i landet totalt.

Valgdeltakelse økte med botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn med økt botid, og denne utviklingen så vi også i Stavanger. Blant de med mindre enn 10 års botid var valgdeltakelsen helt nede i 21 prosent. På landsnivå var deltakelsen nær dobbelt så høy i denne gruppen. De med lengst botid hadde høyest valgdeltakelse med 58 prosent, noe som var på samme nivå som for landet som helhet.

I alle grupper var det kvinner som dro opp valgdeltakelsen, men unntak av gruppen med botid på mellom 20 og 29 år hvor menn var på samme nivå. Den svært lave deltakelsen blant menn med mindre enn 10 års botid avvek mest fra tallene på landsnivå. Kun en av 10 menn i denne gruppen brukte stemmeretten i Stavanger, mens 4 av 10 gjorde det hvis vi ser hele landet under ett.

Figur 12.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stavanger og landet

Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i bystyret

Stavanger har sju innvalgte bystyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør mindre enn 11 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommune-/bystyrer personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommune-/bystyrene. Sett i forhold til at nær 18 prosent av Stavangers innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn underrepresentert i bystyret etter valget i 2011.

12.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 69 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Stavanger går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Stavanger har utvalgets laveste andel av kontantstøttemottakere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc.

12.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige² barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

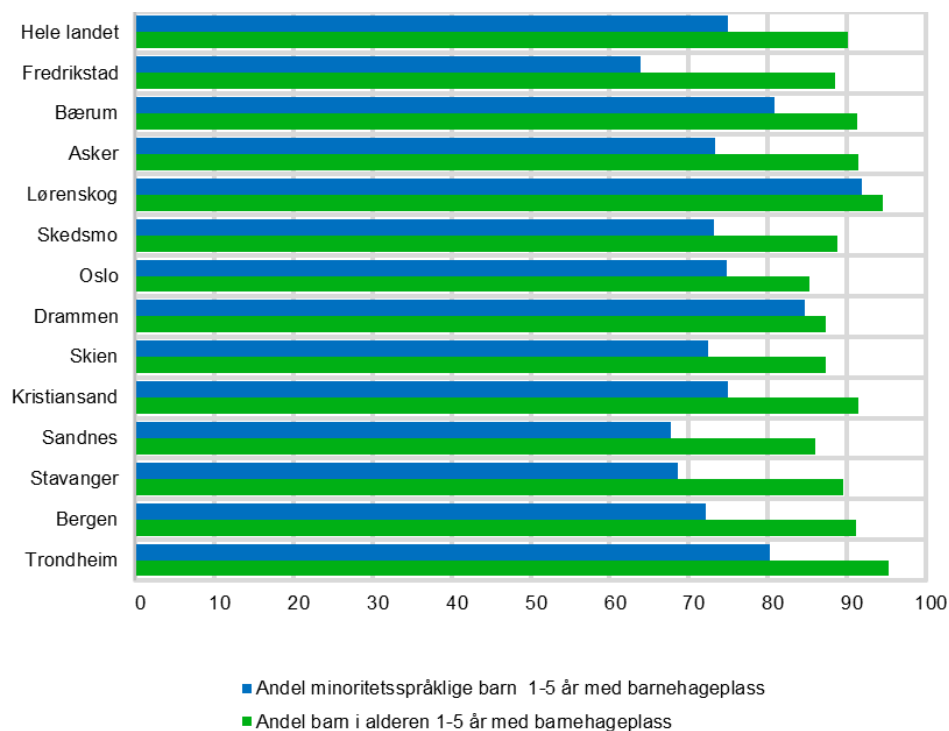
Minoritetsspråklige barn i barnehage har lavere deltaking enn andre, se figur 12.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

7 av 10 minoritetsspråklige barn i barnehage i Stavanger

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 69 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Stavanger kommune (se figur 12.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Stavanger, utgjør minoritetsspråklige barn 14 prosent.

² Merk at her brukes ikke SSBs vanlige definisjon over minoritetsspråklige eller innvandrerbefolkningen, jf. forklaring i kapittel 1.4. Mer opplysninger på: www.ssb.no/kostra.

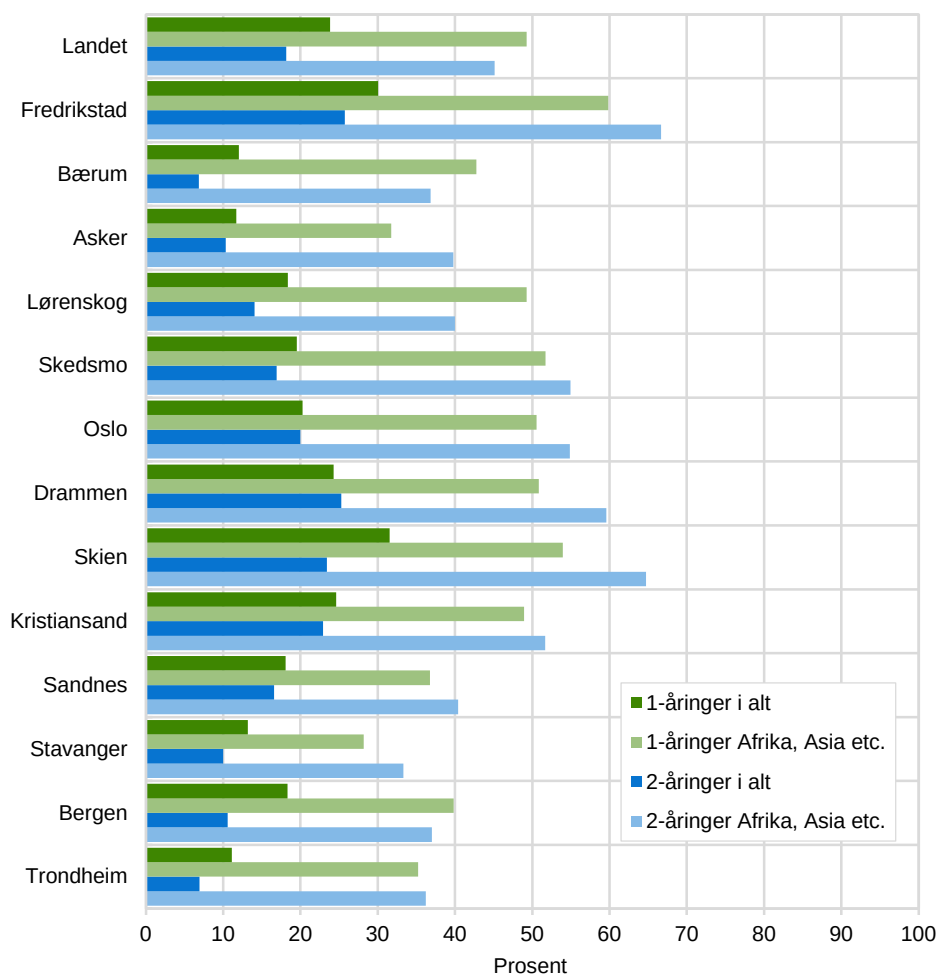
Figur 12.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.3.2. Kontantstøtte

Figur 12.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011

Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

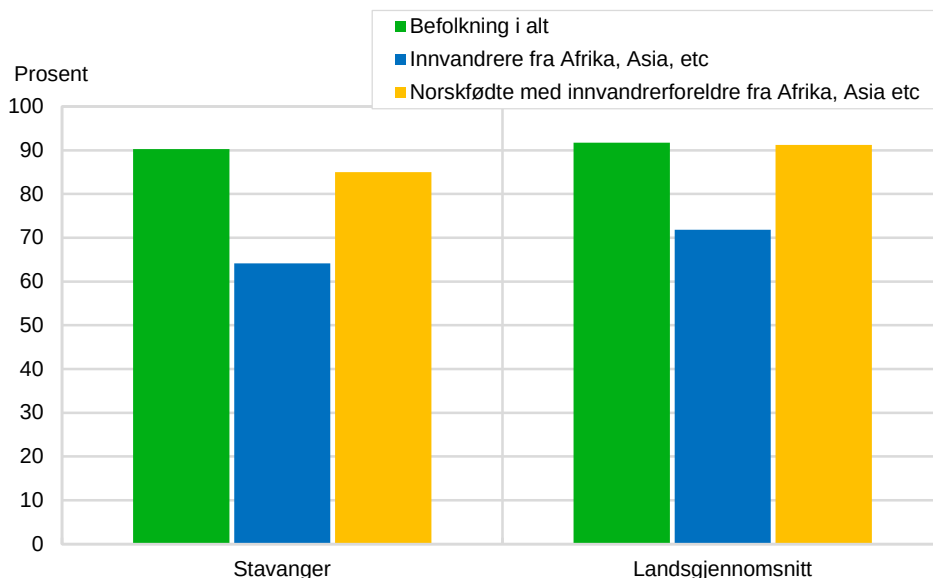
Stavanger er den kommunen i utvalget som har færrest kontantstøttemottakere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 1-åringene 28 prosent mot 13 prosent, og for 2-åringene 33 prosent mot 10 prosent. I Stavanger er det færre 1-åringer enn 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

12.4. Utdanning

- Stavanger ligger klart under landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som deltar i videregående utdanning.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 60 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 41 prosent. Både guttene og jentene ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.
- Stavanger ligger over landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for alle grupper, både befolkningen som helhet, og alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Stavanger er litt over landsgjennomsnittet i andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder også innvandrergruppene med unntak av norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., som ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

12.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 12.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc, 16-18 år. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012. Prosent

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav deltakelse i videregående utdanning

Andelen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen i kommunen som vi også ser i andre kommuner. 64 prosent av innvandrere og 85 prosent av norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Stavanger deltar i videregående utdanning. Andelen av hele befolkning som deltar i videregående utdanning er 92 prosent.

Stavanger er kommunen i utvalget vårt der andel både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning er lavest. Nivået er også betydelig under landsgjennomsnittet for disse gruppene. Den lave arbeidsledigheten i kommunen er en mulig årsak til dette. Kan det være at det finnes flere muligheter på arbeidsmarkedet for ungdom i Stavanger enn i landet ellers?

12.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 12.8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videregående opplæring	Gjennomført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	4 299	100	72	59	13	28	5	7	16
Menn	2 195	100	68	53	15	32	5	9	18
Kvinner	2 104	100	77	65	11	23	4	6	13
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	158	100	49	33	16	51	6	18	27
Menn	83	100	40	24	16	60	8	22	30
Kvinner	75	100	59	43	16	41	4	13	24

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nivå på frafall som i landet for øvrig

Frafallet i videregående utdanning i Stavanger er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., men ikke høyere enn landsgjennomsnittet. 33 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 16 prosent fullførte på mer enn normert tid og 51 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. I landet som helhet var andelen av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse etter fem år 50 prosent, 59 prosent av guttene og 41 prosent av jentene.

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Kun 24 prosent av dem fullførte på normert tid og 16 prosent på mer en normert tid. 60 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre. 43 prosent av dem fullførte på normert tid, 16 prosent på mer enn normert tid, og 41 prosent oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse. Både guttene og jentene ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Det var kun til sammen 26 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. De er for få til at deres resultater kan kommenteres.

12.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 12.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012

	Innvandrere						Norskfødte med innvandrerforeldre			
	Hele befolkningen		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc.	
			Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Stavanger										
I alt	58 130	52	7 590	64	7 790	41	66	67	197	47
Menn	30 250	47	4 790	57	3 890	42	38	63	105	42
Kvinner	27 890	57	2 800	75	3 900	40	28	71	92	52

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel med fullført høyere utdanning i Stavanger

Stavanger ligger over landsgjennomsnittet i andel personer som har fullført høyere utdanning. Det gjelder alle gruppene, både i befolkningen i alt og blant innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra begge landgrupper.

Innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har lavere utdanning enn den øvrige befolkningen i Stavanger, men altså høyere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har høyere utdanning enn den øvrige befolkningen. Særlige kvinnelige innvandrere fra denne landgruppen har høyt utdanningsnivå. Hele 75 prosent i denne gruppen har fullført høyere utdanning.

12.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 12.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Stavanger										
I alt	10 390	36	620	11	880	23	38	47	351	37
Menn	5 270	30	300	7	420	23	24	38	176	34
Kvinner	5 110	43	320	14	460	24	14	64	175	41

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Forholdsvis mange unge mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som deltar i høyere utdanning

Det generelle trekket i alle kommuner som er med i dette utvalget er at det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Det gjelder både i befolkningen som helhet og blant dem med innvandrerbakgrunn. I tillegg finner vi flere unge innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning, og det er flere av de norskfødte med innvandrerforeldre enn av innvandrere som deltar i høyere utdanning. Dette mønsteret beskriver også godt situasjonen i Stavanger, med unntak av at blant innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er andelen som tar høyere utdanning nesten like høy for kvinner og menn.

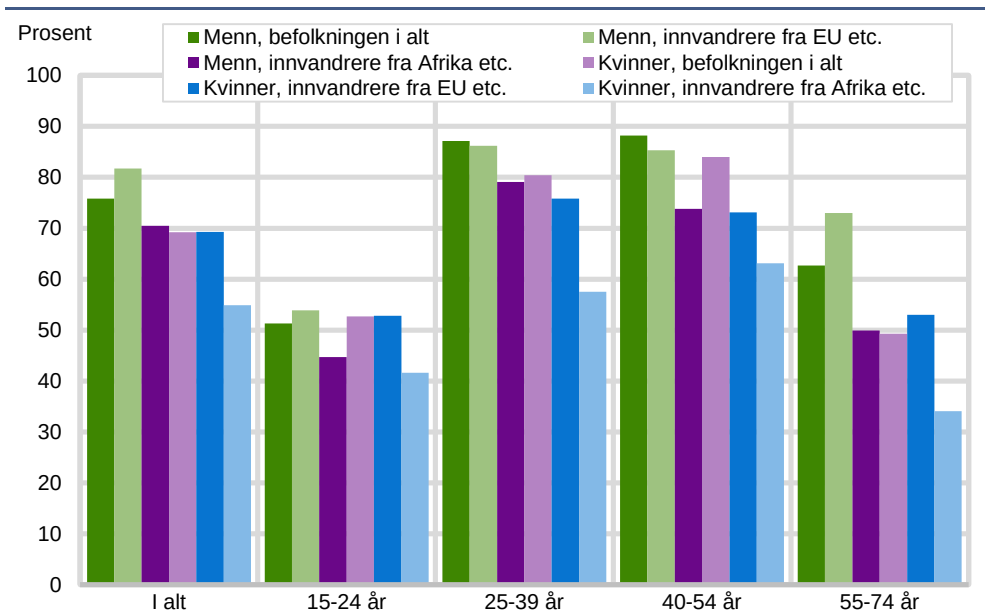
I Stavanger finner vi også at det en noe større andel av innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn i landet som helhet som deltar i høyere utdanning, spesielt blant mennene. Norskfødte kvinner med samme landbakgrunn ligger imidlertid litt under landsgjennomsnittet for sin gruppe, mens mennene ligger litt over. Det er relativt få norskfødte personer med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc., så vi skal være forsiktig med å kommentere den gruppen, men tabell 12.10 indikerer at kvinnene i denne gruppen er aktive deltakere i høyere utdanning.

12.5. Arbeid

- I forhold til landet som helhet er sysselsettingsnivået høyt i Stavanger, både for befolkningen og for innvandrere. Spesielt for mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. er sysselsettingsnivået høyt i forhold til denne gruppen i andre kommuner.
- Arbeidsledigheten blant innvandrere i er mye lavere i Stavanger enn i landet under ett. Likevel er det mer enn fem ganger så sannsynlig at en innvandrers fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en person i den øvrige befolkningen skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i næringen rengjøringsvirksomhet, mens de fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer.
- Andelen selvstendig næringsdrivende i Stavanger er like høy for innvandrere fra Afrika, Asia etc. som for den samlede befolkningen i kommunen.

12.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 12.12. Sysselsatte i Stavanger etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrere fra Afrika, Asia etc. har høy sysselsetting

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. I Stavanger er andelen sysselsatte klart høyere, 73 prosent i alt, 76 prosent av mennene og 69 prosent av kvinnene. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (77 prosent), mens sysselsettingen er lavere blant dem fra Afrika, Asia etc. (63 prosent). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Stavanger skiller seg fra landet som helhet ved at det er betydelig flere innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er yrkesaktive enn i landet. Det gjelder spesielt blant mennene hvor andelen er 71 prosent mot 58 prosent. Også kvinnene ligger høyere, 55 prosent mot 50 prosent.

Noe høyere sysselsetting blant norskfødte med innvandrerforeldre enn blant innvandrerne

Andelen norskfødte i arbeid er liten i forhold til innvandrerne. Det var 525 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 94 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 431 fra Afrika, Asia etc. Det utgjør 62 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 49 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. Sysselsettingsgraden er noe høyere for denne gruppen enn for innvandrere i aldersgruppene fra 25-39 år, men forskjellen er ikke stor. Det er få norskfødte med innvandrerforeldre som er over 40 år.

12.5.2. Arbeidsledige

Tabell 12.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter land-bakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stavanger

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norsk-fødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Stavanger	1 190	560	620	180	430	1,4	0,9	3,2	1,9	4,6
Menn	660	320	330	130	200	1,5	1,0	3,1	2,2	4,3
Kvinner	530	240	280	50	230	1,3	0,8	3,4	1,4	4,9

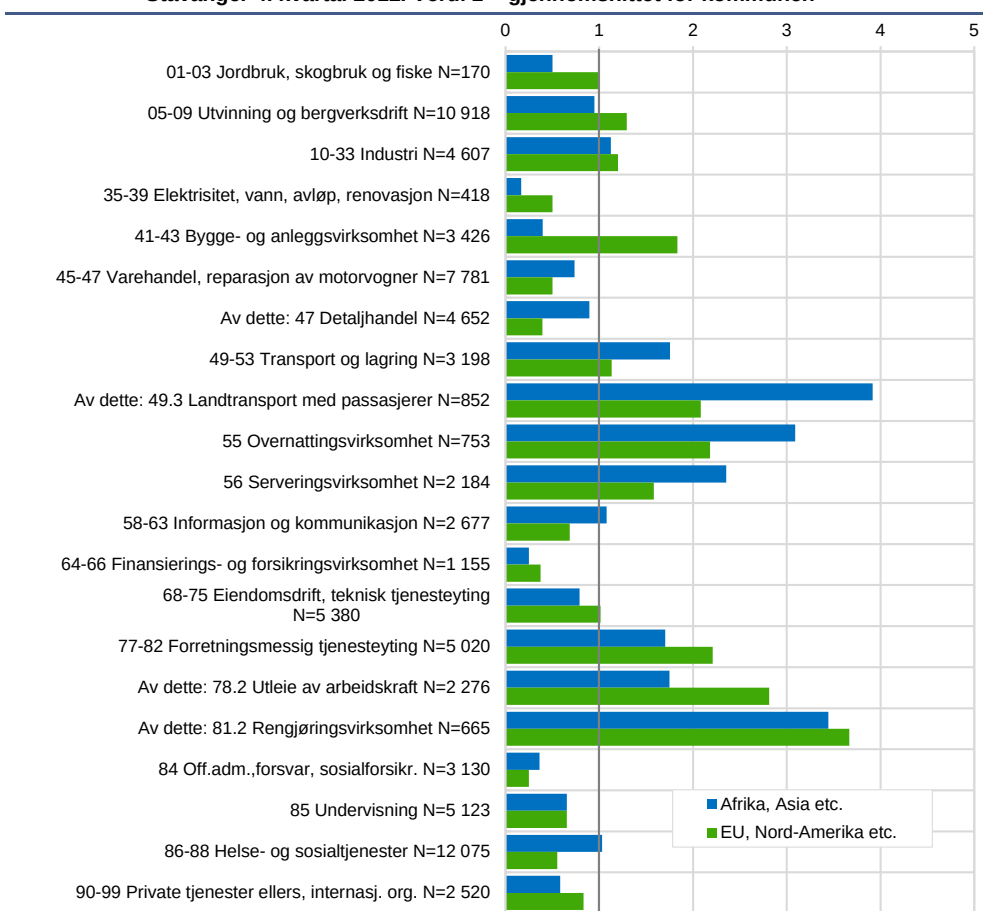
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav ledighet i alle grupper

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er generelt lav i Stavanger. Også innvandrerne ligger langt under landsgjennomsnittet for sine grupper. Arbeidsledigheten er likevel markert høyere blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. sammenliknet med dem uten innvandrerbakgrunn i Stavanger, med 4,6 prosent mot 0,9 prosent. Mens innvandrerne utgjør 23 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Stavanger, er 52 prosent av de som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

12.5.3. Næringer

Figur 12.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stavanger 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 12.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvandrerne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert i alt 70 830 sysselsatte i Stavanger, av disse var 7 740 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 6 320 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i landtransport med passasjerer

Næringene som innvandrerne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 35 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. Tilsvarende er andelen 29 prosent i rengjøringsvirksomhet og overnattingsvirksomhet og 21 prosent i serveringsvirksomhet. Hvis man ser på antallet er flest fra denne gruppen sysselsatt i Helse- og sosialtjenester, med Utvinning og bergverksdrift på andre plass.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i utvinning og bergverksdrift, de er mest overrepresentert i rengjøring

Utvinning og bergverksdrift (olje og gass) er den sektoren hvor fleste personer med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt. Det er også mange fra denne

gruppen som jobber i Helse- og sosialsektoren og Bygg- og anlegg. Som andel av de sysselsatte i en næring er det Rengjøringsvirksomhet som sysselsetter flest med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.(38 prosent) ved siden av næringen utleie av arbeidskraft (31 prosent) og overnattingsvirksomhet (25 prosent).

12.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 12.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stavanger og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Inn- vandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Stavanger	2 480	480	220	260	2,5	2,4	2,2	2,5
Menn	1 570	340	140	200	3,1	3,0	2,3	3,8
Kvinner	910	140	80	60	1,9	1,6	2,1	1,2

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

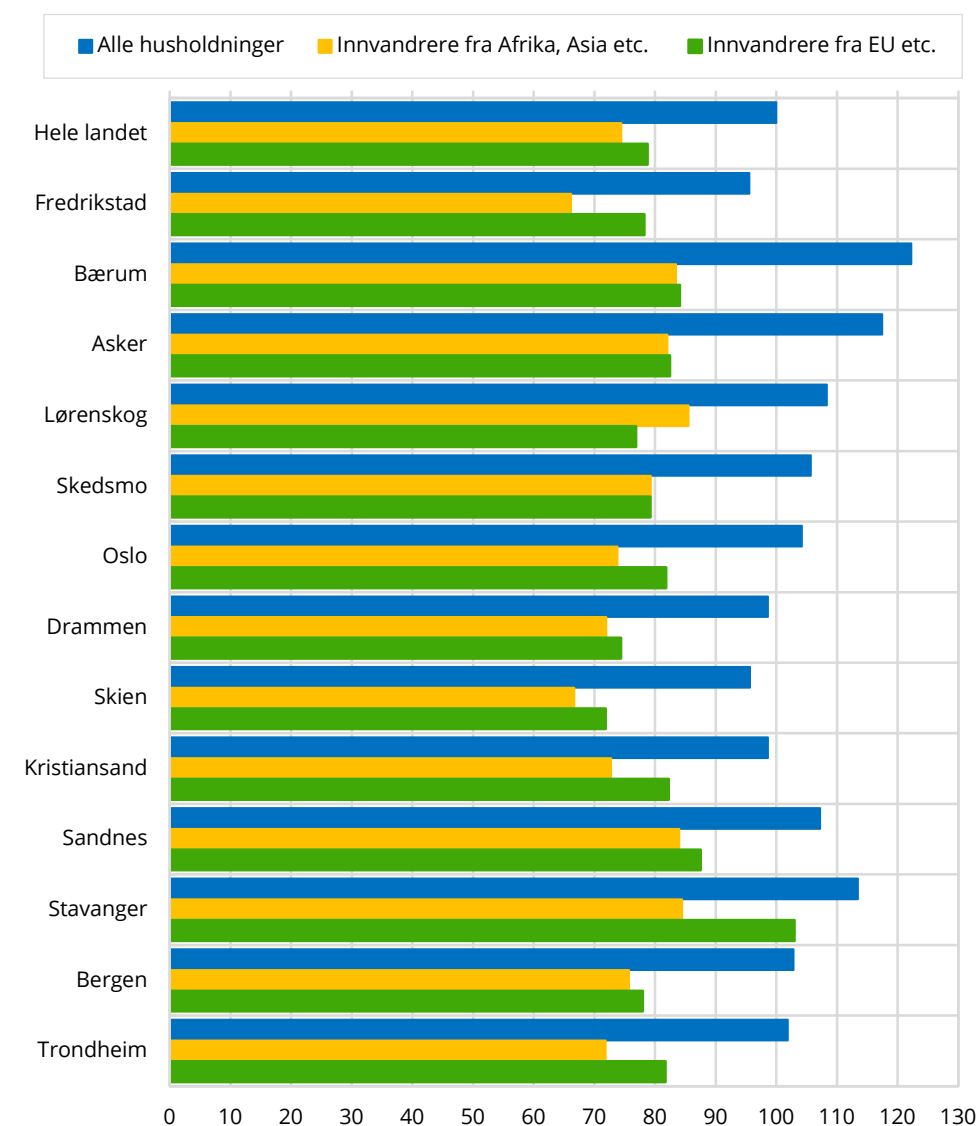
I alt var det 480 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Stavanger 4.kvartal 2012, 220 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 260 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc. enn fra EU, Nord-Amerika etc.. Andelen selvstendig næringsdrivende i Stavanger er generelt lav. Også blant innvandrerne er andelen selvstendig næringsdrivende lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Andelen er spesielt lav blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

12.6. Økonomiske levekår

- I Stavanger har alle husholdningene et inntektsnivå som tilsvarer 113 prosent av medianinntekten til husholdningene i Norge. Innvandrere i Stavanger, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde inntekt som tilsvarte 74 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 91 prosent.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er den gruppen i Stavanger som har størst andel som mottar sosialhjelp. Likevel er det få av dem som mottar sosialhjelp sammenlignet med landet som helhet.
- Andel som får uføretrygd i Stavanger ligger langt under de respektive landsgjennomsnitt i den delen av befolkningen som ikke har innvandrerbakgrunn og blant mannlige innvandrere. Kvinnelige innvandrere ligger bare litt under landsgjennomsnittet.

12.6.1. Inntekt

Figur 12.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet

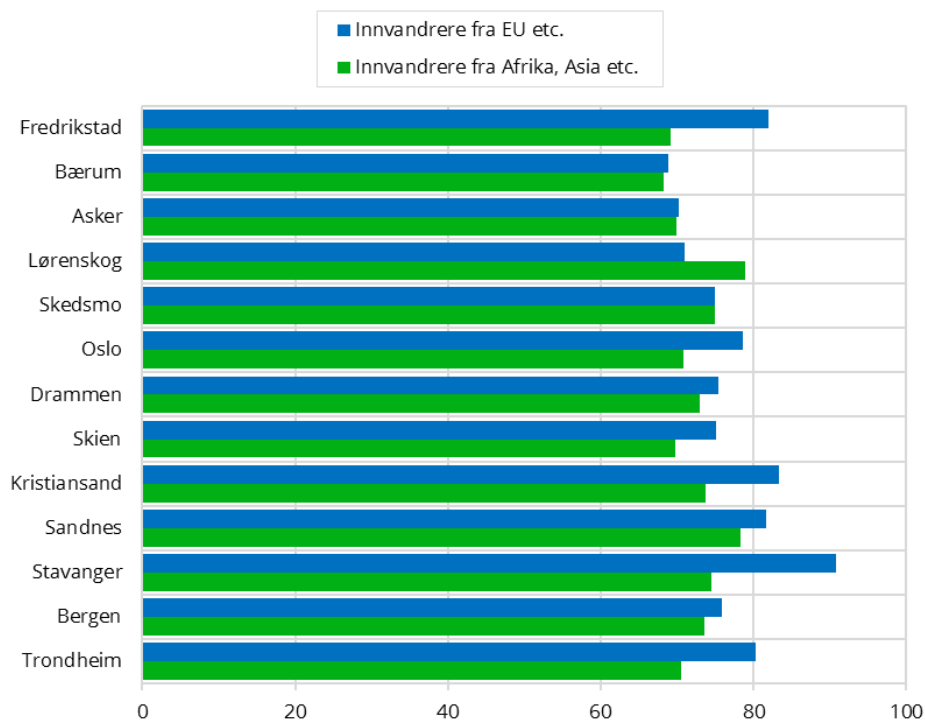

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy inntekt, spesielt blant innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. var median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 269 400 kroner i 2011. Dette tilsvarte 85 prosent av inntektsnivået til husholdninger i hele landet, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Bare i Lørenskog hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. et høyere inntektsnivå. Innvandrere fra EU etc. hadde 3 prosent høyere inntekt enn alle husholdninger i Norge, med 328 300 kroner. Stavanger er den eneste av de 13 største innvandrerkommunene hvor innvandrere (fra EU, Nord-Amerika etc.) i snitt har høyere inntekt enn hele befolkningen i landet.

Figur 12.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet

Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inntektsnivået til alle husholdninger i Stavanger er høyere enn alle de andre største innvandrerkommunene. I 2011 var medianinntekten 13 prosent høyere enn inntekten til alle husholdninger i landet. Innvandrere i Stavanger, med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde inntekt som tilsvarte 74 prosent av inntektsnivået i hele kommunen. Inntektsnivået blant innvandrere fra EU etc. utgjorde 91 prosent.

12.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

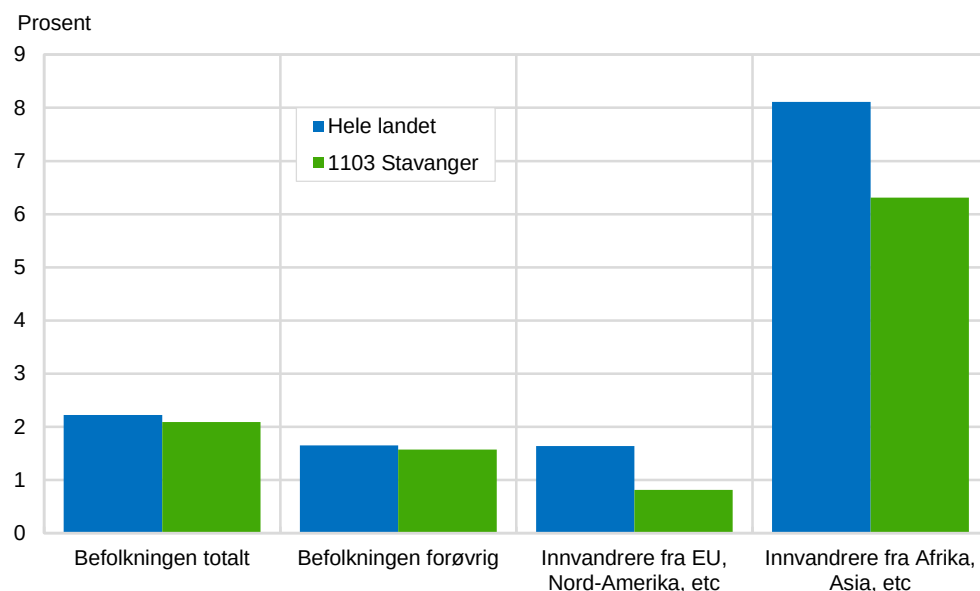
I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Få innvandrere som mottar sosialhjelp sammenlignet med lands-gjennomsnittet

I Stavanger er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp marginalt lavere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet, og også i befolkningen for øvrig, med størst forskjell for begge innvandringsgruppene, der andelen både for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og innvandrere fra Afrika, Asia etc. er vesentlig mindre i Stavanger sammenlignet med hele landet. For langtidsmottakere er det samme mønster, bare med lavere andeler. Likevel er andelen som mottar sosialhjelp klart høyest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., som i landet ellers.

Figur 12.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stavanger og hele landet. 2012. Prosent

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

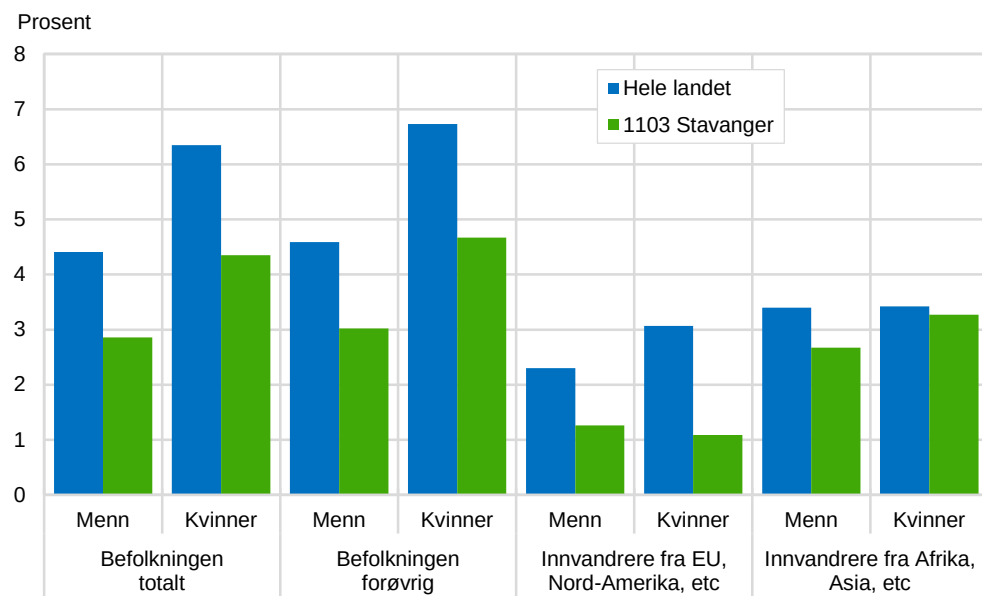
For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandringsgruppene. De høyeste andelenene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Få på uføretrygd i Stavanger, kvinner innvandret fra Afrika, Asia etc. nærmest landsgjennomsnittet

I Stavanger er det få som mottar uførepensjon sammenlignet med landet som helhet. Det samme er tilfellet med alle grupper av innvandrere, unntatt kvinnelige innvandrere fra Afrika, Asia etc., som ligger om lag på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Figur 12.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stavanger og hele landet, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

12.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Stavanger er andelen generelt på noe lavere enn for hele landet i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 12.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stavanger og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Stavanger	Hele landet	Stavanger
Befolkningen totalt	15	12	11	9
Befolkningen for øvrig	16	14	13	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	8	8	4
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	1	2	1

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

12.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. 1998-2013. Dagens landgruppering	437
12.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Stavanger. 1. januar 2013	439
12.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Stavanger. 1. januar 2013. Prosent.....	440
12.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Stavanger. 1. januar 2013	440
12.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 12.4. Stavanger. 1. januar 2013.....	443
12.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Stavanger kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall	449
12.7.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Stavanger og landet.....	450
12.8.	Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Stavanger og landet	451
12.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012	453
12.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	454
12.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc, 16-18 år. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012. Prosent.....	455
12.12.	Sysselsatte i Stavanger etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	458
12.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Stavanger 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	460
12.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet	462
12.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	463
12.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Stavanger og hele landet. 2012. Prosent	464
12.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Stavanger og hele landet, 2012.....	465

Tabellregister

12.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Stavanger	437
12.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	438
12.3.	Innvandrere i Stavanger, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013.....	439
12.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Stavanger, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent	442
12.5.	Befolkningsendringer i Stavanger 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn.....	444
12.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Stavanger kommune. Per 1. januar 2013.....	447
12.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Stavanger kommune.....	448
12.8.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Prosent.....	456
12.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012.....	456
12.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Stavanger. 1. oktober 2012.....	457
12.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent	458
12.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Stavanger	459
12.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Stavanger og hele landet. 4. kvartal 2012	461
12.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Stavanger og hele landet. 2012. Prosent	465